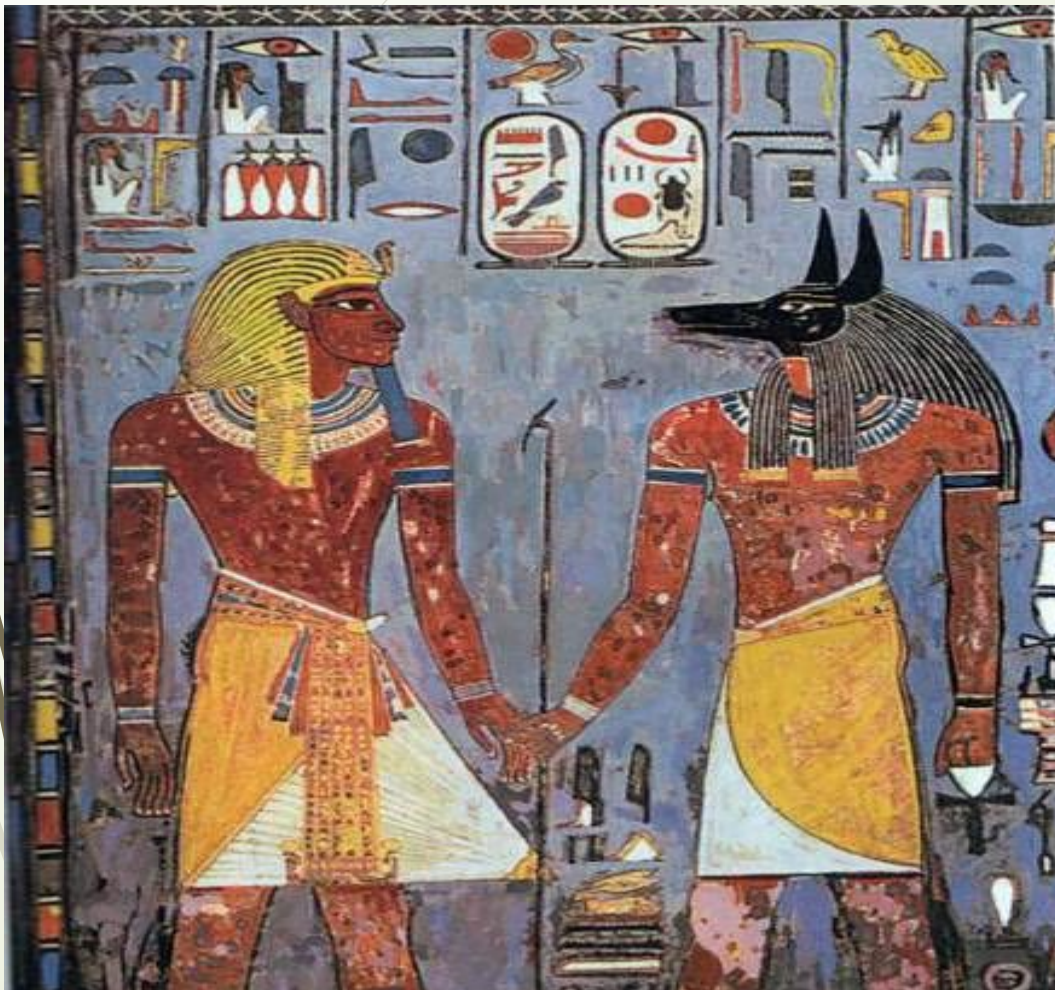


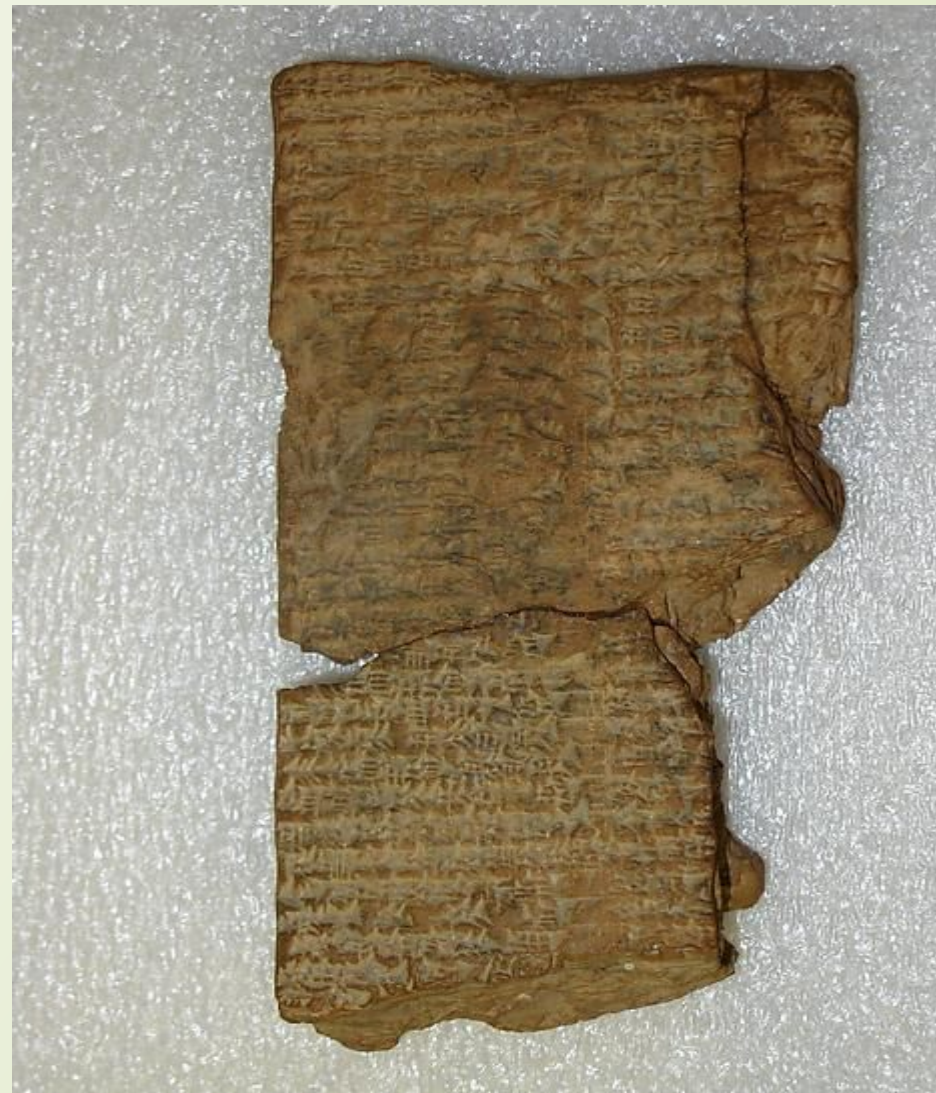
Ежелгі мысыр бейнелеу өнері



Орындаған: Исаева У.М
Қабылдаған: Кеңесбекова С. А

Мысырдың ғажайып өнері әлемдегі басқа мәдени ескерткіштерге карағанда өзіндік сипатымен, көнелігімен ерекшеленеді. Мысыр жерінде өнер ошақтары, түрлі кешендер мен қорымдар жақсы сақталған.

Мысыр мәдениеті мен өнерінің бізге жеткен алғашқы белгілері, шамамен, б. з. д. IV мыңжылдықтарда пайда болған. Тасқа ойылып, қашалып жасалынатын бедерлеу өнері барынша өріс алды.



- Мысыр мәдениеті мен өнерінің бізге жеткен алғашқы белгілері



Ежелгі Мысыр еліндегі «Бейбарыс сұлтан» мешіті

- Мысырдағы ең танымал мешіттердің бірі Әл - Кәһира қаласының солтүстігіндегі ескі қорғанынан тыс жерде ең алғашқы болып бой көтерген **Бейбарыс сұлтан мешіті**.
- Мешіт **Шам** жеріндегі **Яффа** қаласынан әкелінген түрлі - түсті мәрмәр тастармен және құнды ағаштан тұрғызылған. Оның ұзындығы - 108 м, ені - 105 м. Дуал ретінде қаланған тас қабырғаларының биіктігі - 10,96 м. Мешіттің көркем оюлармен безендірілген үш салтанатты қақпасы бар. Ғимараттың батыс жағында орналасқан 11,83 м бас қақпа өз алдына сәулет өнерінің ескерткіші.



Сол заманда қабылданған құрылыс қағидалары мен мешіт салу мәнеріне сәйкес, оның ортасы, үсті төрт бұрышты ашық алаң болып, ал төрт жағы ені 10–12 м шамасындағы үсті мәрмәр бағаналарға бекітілген ағаш шатырмен жабылған сарай түрінде салынған. Мешіттің ішкі жақ қабырғалары мен терезелері араб және шығыс мәнерлеріндегі әдемі өрнектермен әшекейленіп, Құран Кәрім сүрелері аяттарымен өрнектелген.



Сызу мен сурет салуға бейімі бар адамдар өз заманындағы қоғамдық құрылысты, соғыс қимылдарын, патша жорықтарын қайрак тастарға бейнелеп түсіріп отырды. Бір жағынан, тарихи жылнамалық белгі болып табылатын, екіншіден, өнердің озық ескерткіші саналатын бедерлеме суреті бар тақта тастың бірі — **Нармер тақтасы**.



Бұл өнер ескерткіші сол дәуірде болған белгілі тарихи кезеңді ашып көрсетеді. Тақтада Солтүстік патшалығын тізе бүктірген Нармер патшаның әскери жорығы, жеңісі айшықты бейнелермен шебер берілген.

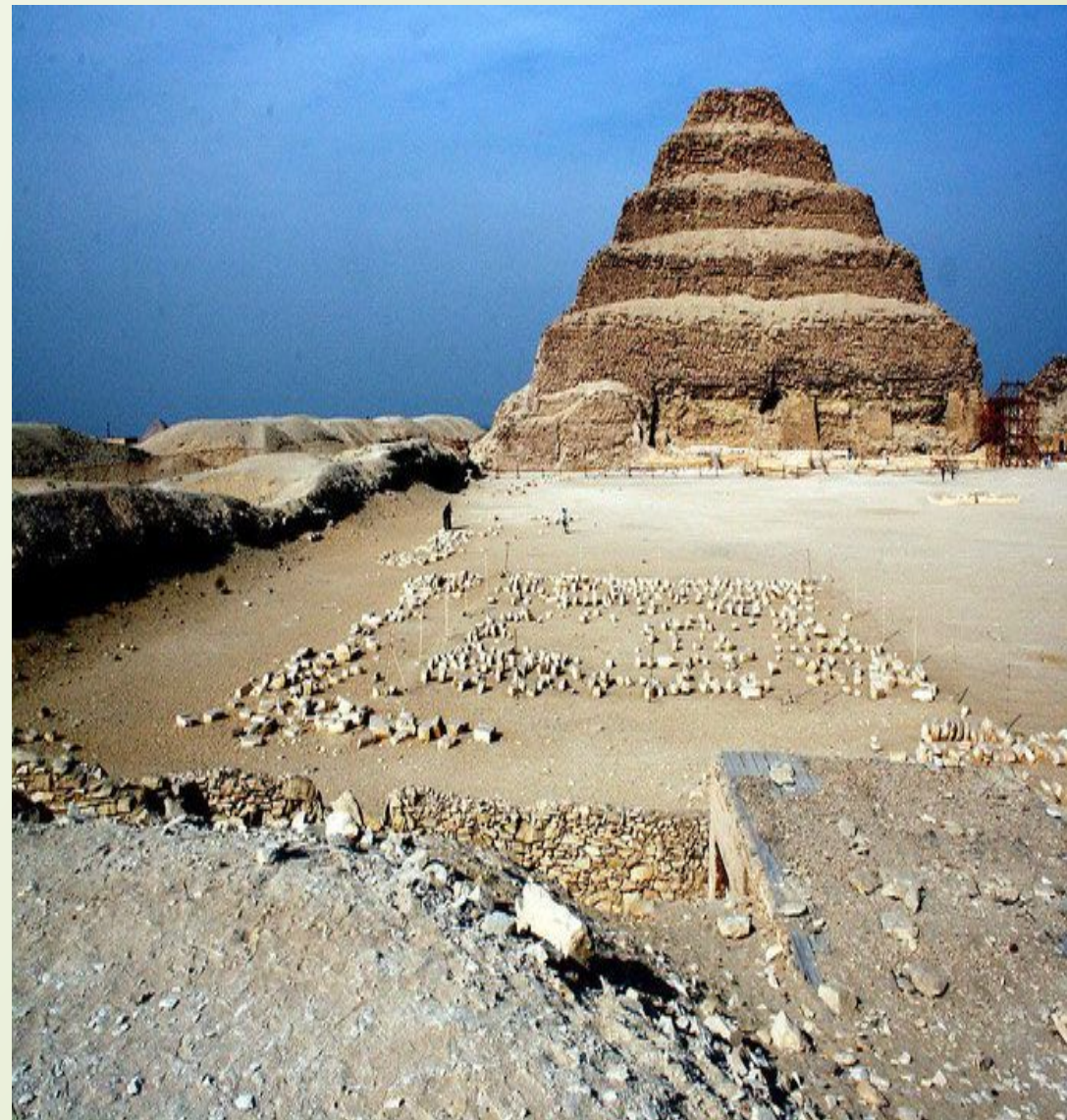


- **Нармер тактасы** шамамен б.з.д 3-мынжылдықта жасалған. Биіктігі 64см, Каир музейінде сақталған. Тактада Мысыр аміршісінің қуаттылығы көрсетілген. Оның жанындағы шонжарлары одан 3-4 есе кішірейтіп бейнеленген. Құдай бейнесіндегі сункар Нармер патшаға жауын жеңуге өз көмегін көрсетіп тұрғаны сәтті бейнеленген.
- Тактаның астынғы бөлігінде жаулардың алды-артына қарамай қашқан бейнелері суреттелген

Джосер пирмидасы

Джосер пирамидасы Мысыр классикалық сәулет өнерінің алашқы қарлығашы болып табылады. Бұл сәулет өнеріне үлкен бетбұрыс әкеліп, тың инженерлік жүйенің пайда болуына жол ашты. Егер бұрын Мысыр сәулет кешендері бір қабатты масштабалардан тұратын болса, бұл пирамида бақандай жеті мастабадан тұратын зәулім сәулет кешенін құрады. Сондықтан да оны “сатылы пирамида” деп атады. Пирамиданың биіктігі 62 м.ге жетеді. Көлемі 125м - 115м. Архитекторы – **Имхотеп**.

Перғауындар (Құран кейіпкері, Мысыр патшасының аты) қарапайым халыққа өз үстемдігін жүргізу үшін, өздерінің күдіреттілігін таныту үшін де осындай ескерткіштер салуға мүдделі болды.



Хеопс пирамидасы

Хеопс пирамидасы - дүние жүзіндегі аса ірі пирамидалардың бірі. Бұл пирамиданы перғауын Хеопс (Хуфу) көзі тірісінде өзіне арнап б.з.б. 3 - мыңжылдықтың 1 - жартысында Гиза қаласы маңындағы Ливия шөлінде салғызған. Құрылыс авторы - **Хемуин**.

Пирамида биіктігі 147 м, көлбеу бетінің ұзындығы 235 м, тұрған жерінің көлемі 55 мың шаршы метр. Пирамиданың өзі 20 жыл, ал тас кесектерін таситын жолы 10 жыл салынған. Құрылыстын беріктігі соншалық, 4-7 ғасырлар ішінен төбесі ғана шетілген. Ғаламат тас кесектерден әдемілеп өрілген сәулет ескерткіші бес мың жыл бойы әлі мызғымай сол күйі сақталғаны мәлім. Ежелгі грек тарихшысы Геродоттың жазбасында пирамиданы 100 мың адам 20 жыл бойы салғандығы айтылады.



Қарнақ ғибадатханасы

- Мысыр елі кейінгі ғасырларда да дүниежүзілік мәдениет пән өнерге өлмес мұра қалдырды. Сондай сәулет өнерінің бірі — б.з. д. XX—XIII ғасырларда салынған Қарнақ ғибадатханасы. Оны сол кездегі ел басқарған ұлы перғауын III Аменхотеп салдырды. Патша сәулетшілерден бұл ғибадатхананың ешбір құрылысқа теңдеусіз ерекше болуын талап етті. Шынында да, ғибадатхана бұрын – сонды жер бетінде болмаған ауқымды құрылыс болды. Амон — Күн Құдайына арнап тұрғызылған храм — бірнеше ғасырлар бойы салынды.
- Адам сенгісіз, биіктігі 20 м, диаметрі 4 м болатын тас бағаналардан тұрғызылған гипостиль — колонналы залдан тұратын ғибадатхананы тіршіліктен тыс бір күш тұрғызғандай әсер береді. Оның сұстылығы мен керемет зәулімділігі, бағаналар мен керегесіндегі, маңдайшаларындағы шымшытырық көптеген жазу мен бедерлеме суреттері көрген адамдарды таңдандырып, тұңғыық қиял-ойға батырып, өзіне табындырып, құдіреттілігіне бас игізеді. Ғибадатхананың негізгі сарайының ұзындығы — 103 м, ені — 53 м, барлығы 140 бағаналардан тұрғызылған. Қарнақ құрылысы өзінен кейінгі әлемдегі сәулет өнерінің тарихына үлкен бетбұрыс әкелді, бағаналы құрылыстардың дамуына жол ашып, үлгі болды.



Мысыр тарихына көз жүгіртер болсақ, қай дәуірде болмасын ондағы сәулет ғимараттары мен мүсін өнері бір-бірімен сабақтасып, бірге дамып отырған. Гизе пирамидаларын, оның корғаушысы сияқты айбынды да асқақ **Хефрен сфинксінсіз**, Қарнак, Луксор алдындағы Құдай бейнелі мүсіндерсіз елестету ешбір мүмкін емес. Олар бірін-бірі толықтырып, жарасым тауып тұрған ғажап дүниелер



Хефрен сфинксі

- Мүсін өнерінің ішінде өзінің көнелігімен де, асқақтаған ауқымдылығымен де **Хефрен сфинксі** ерекше көзге түседі. Денесі арыстан бейнесінде салынып, бас жағы перғауын Хефрен кейпін елестететін асыл ескерткіштің негізі табиғи гранит тастан қашалып жасалған. Осынау Хефрен мүсінінен бастау алған.
- Мысырдың монументальді ескерткіш белгілері жан - жақты дамып, жайдақ бедерлеме өнерде де, керегелік - росписьтік өнерде де өзінің канондық ерекшелік өлшемділігін қатаң сақтап отырған. Әсіресе бедерлеме, келбеттік өнер туындыларында бейнелеу ағымы ерекше жетістіктерге жеткен. Оны біздің заманымызға дейінгі III мыңжылдықта жасалған





Назарларыңызға рахмет